

НИЗОМНОМАИ ДОКТОРАНТУРА АЗ РҶҲИ ИХТИСОС

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Низомномаи докторантура аз рӯйи ихтисос (минбаъд -Низомнома) дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти илмӣ ва сиёсати давлатӣ оид ба илму техника» ва санадҳои дигари меъёрии ҳукукии соҳаи маориф ва илм таҳия шудааст.

2. Низомнома сохтор ва муҳтавои барномаҳои таълимии докторантура аз рӯйи ихтисос, тартиби қабул ва қоидаҳои тайёр намудани докторҳо аз рӯйи ихтисос, талабот ба муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ, ки барномаҳои таълимии докторантура аз рӯйи ихтисосро амалӣ месозанд, талаботи таҳассусӣ ба сатҳи тайёр намудани хатмкунандаи докторантура аз рӯйи ихтисос ва талабот ба аттестатсияи ҷамъбастии давлатиро муайян менамояд.

3. Дар Низомномаи мазкур чунин мафҳумҳои асосӣ истифода мешаванд:

- *барномаи таълимии докторантура аз рӯйи ихтисос* - маҷмӯи барномаҳои таълимӣ ва илмию таҳқиқотии мунтазам таҷдидшаванда, ки аз рӯйи он самти ҳаракати таълимии докторант аз рӯйи ихтисос муайян гардида, бо дифои бомуваффақияти диссертатсия ба анҷом мерасад;

- *докторантура аз рӯйи ихтисос* - шакли тайёр намудани кадрҳои баландихтисоси илмӣ ва илмию педагогӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, таҳсилоти касбии баъд аз муассисаҳои олии таълимӣ ва муассисаҳои илмӣ бо додани дараҷаи илмӣ «доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос» барои шаҳрвандоне, ки дорои дараҷаи академии «магистр» мебошанд ё резидентура ва ординатураи клиникиро (барои ихтисосҳои тиббӣ) хатм намудаанд;

- *докторант аз рӯйи ихтисос* - шахсе, ки дар докторантура аз рӯйи ихтисос таҳсил менамояд;

- *доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос* - дараҷаи илмие, ки аз тарафи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси қарори шӯрои диссертатсионӣ баъди дифои диссертатсияи докторӣ аз рӯйи ихтисос ба докторанте дода мешавад, ки талаботи барномаи таълимии докторантура аз рӯйи ихтисосро иҷро кардааст ва маҷмӯи имтиҳонҳои ҷамъбастиро бомуваффақият супоридааст;

- *ихтисоси тайёр намудани доктор аз рӯйи ихтисос* - маҷмӯи ба таври мақсаднок аз худ намудани барномаҳои таълимии докторантура аз рӯйи ихтисос, дониш, маҳорат ва малакаҳо аз рӯйи соҳаи мушаххаси илм, ки барои навъи муайяни фаъолияти илмӣ зарур аст;

- *низомии кредитии таълим* - низомии баҳодиҳии миқдории мазмуни барномаҳои таълимӣ ва натиҷаҳои азхудкунии онҳо ба воситаи кредит ё соати кредитӣ (меъёри вақте, ки барои омӯзиши фанни таълимӣ ҳар ҳафта дар давоми як семестр сарф мешавад ва дар сурати бомуваффақият супоридани имтиҳон аз ин фан донишҷӯ ба ин кредит (ё кредитҳо) соҳиб мегардад);

- *шӯрои диссертатсионӣ* - шӯро доир ба баррасии диссертатсияҳои илмӣ, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос пешниҳод гардидаанд ва дар назди муассисаҳои таълимӣ ё илмӣ, ки ҳукуки амалӣ кардани

барномаҳои таълимии докторантура аз рӯйи ихтисосро доранд, тибқи тартиби муқарраргардида ташкил шудааст;

- *кредит* - воҳиди ба як шакл даровардашудаи ченаки ҳаҷми кори таълимии докторант аз рӯйи ихтисос, ки ба 24 соат баробар аст.

4. Тайёр намудани докторҳо аз рӯйи ихтисос дар доираи барномаҳои таълимии докторантура аз рӯйи ихтисос аз тарафи муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ, ки таҳсилоти баъд аз муассисаи олии таълимӣ медиҳанд ва иҷозатномаи дахлдори фаъолияти таълимиро доранд, амалӣ карда мешавад.

2. ТАРТИБИ ТАЪСИС ВА МАҚСАДҲОИ ДОКТОРАНТУРА АЗ РҶИИ ИХТИСОС

5. Докторантура аз рӯйи ихтисос дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, таҳсилоти касбии баъд аз муассисаҳои олии таълимӣ ва илмию таҳқиқотие таъсис дода мешавад, ки аз рӯйи самт ва ихтисоси докторантураи таъсисдодашаванда аз рӯйи ихтисос такавоҳи таълимӣ, илмӣ ва кадрӣ мувофиқ доранд.

6. Докторантура аз рӯйи ихтисос бо пешниҳоди муассисаи таълимӣ ё илмӣ дар мувофиқа бо муассис аз тарафи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода мешавад.

7. Намунаи дипломи давлатии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шуда, талаботи техникӣ нисбат ба он, **(тартиби)** барасмиятдорӣ, **(баробарарзишӣ)** ва тартиби додани онро Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

8. Мақсади таъсиси докторантура аз рӯйи ихтисос иборат аст:

- дар асоси ҳамгироии таҳсилот ва илм ташкил намудани низоми самараноки тайёр кардани кадрҳои илмӣ, илмию педагогии таҳассуси олии мутобиқ ба стандартҳои байналмилалӣ, ҳамчунин ҳалли саривақтии масъалаҳои таъминоти илмӣ, методӣ, ҳуқуқӣ, молиявӣ иқтисодӣ, кадрӣ ва моддию техникӣ онҳо;

- амалӣ намудани чараҳои таҳсилот мутобиқи принципҳои таҷрибаи байналмилалӣ тайёр кардани кадрҳои илмию педагогии таҳассуси олии дар бозори меҳнат рақобатпазир. Бо ин мақсад докторантҳо аз рӯйи ихтисос аз курсҳои таҳсилоти назариявӣ мегузаранд ва мустақилона таҳқиқоти илмиро амалӣ менамоянд, ки хусусияти мубрам, навоарӣ ва аҳамияти амалӣ доранд.

9. Натиҷаҳои таҳқиқот дар шакли диссертатсияи докторӣ аз рӯйи ихтисос ба танзим дароварда шуда, дифои он аз рӯйи тартиби муқарраргардида гузаронида мешавад.

3. ВАЗИФАҲОИ ДОКТОРАНТУРА АЗ РҶИИ ИХТИСОС

10. Вазифаҳои докторантура аз рӯйи ихтисос чунин аст:

- тайёр намудани докторони ватанӣ аз рӯйи ихтисос, ки дар бозори дохилӣ ва байналмилалӣ меҳнат рақобатпазиранд;

- ҳамгироии барномаҳои миллии докторантура аз рӯйи ихтисос бо фазои ҷаҳонии таҳсилот;

- ба чараҳои таҳсилот ворид намудани технология, метод ва воситаҳои муосир ва мубрами таълим, ки ба рушди инфиродии шахсият, қобилияти вай ба худинкишофӣ, худмуайянқунӣ ва худомӯзӣ равона карда шудааст;

- таъмини пайдарпайи барномаҳои таълимии сохтори бисёрзинагии таҳсилоти олии таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ.

11. Барномаҳои таълимии докторантура аз рӯйи ихтисос мустақилона аз тарафи муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ таҳия карда шуда, аз тарафи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд.

12. Барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисос, ки дар муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешаванд, дар қисми тайёрии касбӣ бояд бо барномаҳои доктории аккредитатсияшудаи муассисаҳои таълимию илмӣ хориҷии пешбар аз рӯи ихтисосҳои мушобеҳ мутобиқат намоянд.

13. Теъдоди таълимгирандагон (докторантҳо) дар докторантура аз рӯи ихтисос тибқи равия ва ихтисосҳои муассисаи таълимӣ ва илмӣ дар замимаи иҷозатнома нишон дода мешавад.

14. Дар муассисаҳои таълимӣ ё илмӣ, ки барномаҳои докторантура аз рӯи ихтисосро амалӣ месозанд, таносуби ҳайати доимии омӯзгорони дараҷа ва унвонҳои илмидошта бояд ба талаботи Стандарти давлатии докторантура аз рӯи ихтисос мувофиқат кунад.

15. Муассисаҳои таълимӣ ё илмӣ, ки барномаҳои докторантура аз рӯи ихтисосро амалӣ мекунанд, барои аз худ намудани қисмҳои таркибии барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисос ё гузаронидани таҳқиқот бояд ба докторантҳо аз рӯи ихтисос таҷрибаомӯзии таълимӣ ва (ё) таҳқиқотиро дар муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ хориҷӣ (ё берунӣ - дар муассисаҳои дигари таълимӣ ё илмӣ дохили кишвар) ба муҳлати аз як то шаш моҳ таъмин намоянд.

4. ТАРТИБИ ҚАБУЛ

16. Қабул ба докторантура аз рӯи ихтисос тибқи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ, аз ҷумла таҳқиқоти илмӣ инноватсионӣ, ки Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон барои муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва илмӣ ҷумҳурӣ тасдиқ намудааст, амалӣ карда мешавад.

17. Ба докторантура аз рӯи ихтисос қабул карда мешаванд:

- шахсоне, ки дорои дараҷаи академии «магистр» мебошанд;

- шахсоне, ки резидентура ва ординатураи клиникиро хатм намудаанд (барои ихтисосҳои тибби клиникӣ).

18. Довталабони ба докторантура аз рӯи ихтисос дохилшаванда бояд яке аз забонҳои хориҷӣ (русӣ, англисӣ, олмонӣ, франсавӣ, хитой ва ғайра)-ро дар сатҳи барои ихтисосашон кофӣ донанд ва аз онҳо имтиҳони дохилшавӣ супоранд.

19. Тартиби қабул ба докторантура аз рӯи ихтисос мувофиқи Қоидаҳои намунавии қабул ба докторантура аз рӯи ихтисос, ки аз тарафи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шудааст, ба роҳ монда мешавад.

20. Нақшаи қабул ба докторантура аз рӯи ихтисос аз ҳисоби бучети давлатӣ мутобиқи қонунгузории амалкунанда, бо дарназардошти эҳтиёҷоти иқтисодидиёти миллӣ дар мувофиқа бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян ва муқаррар мегардад. Ҳамчунин, докторантура аз рӯи ихтисос ба таври шартномавӣ низ ба роҳ монда мешавад, ки нақшаи қабули онро Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба заминаи моддию техникӣ ва нерӯи кадрӣ муассисаҳои таълимию илмӣ муайян менамояд.

21. Муассисаи таълимӣ ва илмӣ бо мақсади муайянсозии ҳуқуқ ва уҳдадорӣҳои тарафҳо дар раванди таҳсил бо докторант, новобаста аз шакли таҳсилоташ, шартнома менамояд.

5. СОҲТОРИ БАРНОМАҲОИ ТАЪЛИМИИ ДОКТОРАНТУРА АЗ РҶИИ ИХТИСОС ВА ТАРТИБИ ТАЙЁР НАМУДАНИ ДОКТОРОН АЗ РҶИИ ИХТИСОС

22. Сохтори барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисос аз ду қисми таркибии баробараҳамият - таълимӣ ва илмӣ иборат буда, аз намудҳои гуногуни қорҳои таълимӣ ва илмию таҳқиқотӣ, ки мазмуни барномаи таълимиро муайян

мекунад, ташаккул ёфта, таносуб, ченак ва баҳисобгирии онҳоро инъикос менамояд.

23. Баҳисобгирии меҳнатталабии кори таълимӣ аз рӯи ҳаҷми маводи азхудкардашуда амалӣ мегардад ва он бо кредитҳо ҳисоб карда мешавад. Дар ин маврид низоми ғункунии кредитӣ амал мекунад, ки он кредитҳои қаблан азхудкардари дар зинаҳои пештараи таҳсилот ба ҳисоб мегирад.

24. Соли таҳсил аз давраҳои академӣ, давраи санчиши чамъбасти, таҷрибаомӯзӣ ва таътил иборат аст. Ҳангоми зарурат барои қонеъ гардонидани эҳтиёҷоти докторантҳо аз рӯи ихтисос қорӣ намудани давраи таҳсили (семестри) тобистона ба муҳлати то 8 ҳафта иҷозат дода мешавад.

25. Ҳаҷми кори таълимӣ аз рӯи номгӯи фанҳои омӯхташаванда муайян карда мешавад. Дар ин маврид фан бо ҳаҷм, ки ба шумораи каратии кредитӣ (5, 6, 7) баробар мебошад, баҳогузори мегардад.

26. Ҳангоми азхудкунии барномаи таълимии докторантура аз рӯи ихтисос ҳар як соати академии кори аудитори таълимгирандагон бояд бо соатҳои зерини мустақилона пурра карда шавад:

- аз рӯи омӯзиши назариявӣ - 4 соат кори мустақилона;

- аз рӯи кори таҳқиқотӣ - 8 соат кори мустақилона.

27. Ба докторантҳо аз рӯи ихтисос ҳар сол таътили думоҳа дода мешавад.

28. Ба докторантҳо аз рӯи ихтисос идрорпулӣ дода мешавад, ки андозаи он ба андозаи стипендияи барои аспирантҳо муқарраргардида баробар мебошад.

29. Таълим аз рӯи барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисос дар доираи ихтисосҳои илмӣ дар шакли рӯзона ва фосилавӣ амалӣ карда мешавад.

30. Давомнокии меъёри азхудкунии барномаи таълимии докторантура аз рӯи ихтисос дар заминаи таҳсилоти олии магистратура ва ординатура (резидентура) на кам аз се солро ташкил медиҳад.

31. Муҳлати таҳсил дар докторантура аз рӯи ихтисос метавонад дар асоси ҳулосаи дахлдори комиссияи тиббию машваратӣ (маълумотномаи Комиссияи тиббию машваратӣ ё варақаи муваққатии корношоямӣ) тамдид карда шавад:

- то 4 моҳ бо фармоиши роҳбари муассисаи таълимӣ ва илмӣ;

- зиёда аз 4 моҳ - дар асоси қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон.

32. Муҳлати таҳсил дар докторантура аз рӯи ихтисос ба собиқаи кори илмию омӯзгорӣ дохил мешавад.

33. Тайёр намудани доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисос дар докторантура аз рӯи ихтисосҳои илмие, ки тибқи Таснифоти намунавии самт ва ихтисосҳои докторантура аз рӯи ихтисос (замима ба Низомномаи мазкур) муқаррар гардидааст, амалӣ карда мешавад.

34. Бо мақсади таъмин намудани озодихоии академӣ ва баробарарзишии дипломҳо ба докторантҳо аз рӯи ихтисос имконияти аз худ намудани кредитҳо дар дигар муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ аккредитатсиядошта, аз ҷумла дар хориҷа иҷозат дода мешавад, ки тартиби онро Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

35. Меъёри асосии ба анҷом расидани барномаи таълимии докторантура аз рӯи ихтисос аз ҷониби докторантҳо аз рӯи ихтисос иҷро намудани тамоми намудҳои корҳои таълимию таҳқиқотӣ ва дифои диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисос дар ҳаҷми на камтар аз 180 кредит ба ҳисоб меравад.

6. ТАЛАБОТ БА МУҲТАВОИ БАРНОМАҲОИ ТАЪЛИМИИ ДОКТОРАНТУРА АЗ РӯИ ИХТИСОС

36. Барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисос чунин намудҳои корҳои таълимию таҳқиқотиро дар бар мегиранд:

- таҳсилоти назариявӣ (омӯзиши фанҳои заминавӣ ва таҳассусӣ);

- таҷрибаомӯзӣ;
- кори илмию таҳқиқотӣ (ичрои диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисос);
- аттестатсияи давлатии марҳилавӣ, таҳассусӣ ва чамъбастӣ.

37. Қисмҳои таълимии барномаи таълимии докторантура аз рӯи ихтисосро номгӯи фанҳои омӯхташаванда ташкил медиҳад, ки аз қисмҳои ҳатмӣ ва қисмҳои интихобӣ, ки мувофиқи самти тайёр намудани докторант аз рӯи ихтисос таҳия гардидаанд, иборат мебошад.

38. Ҳаҷми ҳадди ақалли кредитҳои фанӣ аз қисмҳои ҳатмӣ ва интихобӣ тибқи талаботи стандарти давлатии таълимӣ муқаррар карда мешавад.

39. Номгӯи фанҳо аз тарафи муассисаи таълимӣ ё илмӣ мустақилона мувофиқи талаботи таҳассусӣ бо дарназардошти эҳтиёҷоти бозори меҳнат муқаррар карда мешавад.

40. Фанҳои интихобиро докторант аз рӯи ихтисос мустақилона аз рӯи феҳристи фанҳои интихобӣ интихоб мекунад ва метавонад онҳоро дар давраи дилхоҳи таҳсил омӯзад.

41. Қисми илмии барномаи таълимии докторантура аз рӯи ихтисосро қорҳои илмию таҳқиқотӣ (таҷрибавию амалӣ), таҳияи мақолаҳои илмӣ ва навиштани диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисос ташкил медиҳад.

42. Барномаи таълимии докторантура аз рӯи ихтисос ва муҳтавои он дар асоси стандарти давлатии таҳсилот таҳия гардида, аз нақшаи таълимӣ, силлабус ва маҷмӯъҳои таълимию методии фанӣ, барномаҳои таҷрибаи касбӣ (илмию таҳқиқотӣ, истехсолӣ ё илмию педагогӣ) ва барномаи инфиродии қорҳои илмию таҳқиқотӣ иборат мебошад.

43. Натиҷаҳои таҳқиқоти илмии иҷрогардида бояд дар нашрияҳои илмии ватанӣ ва хориҷӣ нашр гарданд, инчунин, доир ба дастовардҳои илмии онҳо дар конференсияҳои илмии байналмилалӣ ва ватанӣ маълумот дода шаванд. Дар баробари ин, интишорот бояд муқаррароти асосиро, ки барои дифои диссертатсия пешниҳод мешаванд, дар бар гирад.

44. Рӯйхати маҷаллаҳои илмие, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва хориҷи он нашр мешаванд ва дар онҳо бояд ба таври зарурӣ мундариҷаи асосӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсияҳои илмии барои дифоъ пешниҳодшуда ҷоп шаванд, аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

45. Натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ бояд инъикос шаванд:

- дар як ё зиёда нашрияҳои илмии ватанӣ ва хориҷӣ, ки тибқи рӯйхати маҷаллаҳои тақризшаванда аз тарафи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд;
- дар на камтар аз се мақола дар нашрияҳои илмии ватанӣ ва хориҷӣ;
- дар суҳанрониҳои расмӣ, дар на камтар аз се конференсияҳои илмии байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ;
- аз рӯи ихтисосҳои техникӣ дар на камтар аз як амали ҷорикунӣ дар истехсолот, патентҳо ё нахустпатент барои ихтироот.

7. ТАЛАБОТ БА ШАРОИТИ АМАЛӢ НАМУДАНИ БАРНОМАИ ТАЪЛИМИИ ДОКТОРАНТУРА АЗ РӢИИ ИХТИСОС

46. Барои гирифтани иҷозатнома дар мавриди амалӣ намудани барномаҳои докторантура аз рӯи ихтисос муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ бояд тибқи тартиби муқарраргардида ба Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намоянд. Амалӣ намудани барномаҳои докторантура аз рӯи ихтисос пас аз гирифтани иҷозатнома иҷозат дода мешавад.

47. Муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ, ки барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи

ихтисосро амалӣ мекунад, бояд мактабҳои илмӣ дар сатҳи кишвар ё сатҳи байналмилалӣ шинохташуда, кадрҳои омӯзгории донандаи технологияи муосири таълим дар муассисаи таҳсилоти олии, инчунин шартномаҳо дар бораи мубодилаи кадрҳои илмӣ бо марказҳои аккредитатсияшудаи таълимию илмӣи ватанӣ ва хориҷӣ, ки барномаҳои докторантура аз рӯи ихтисосро амалӣ менамоянд, дошта бошанд.

48. Диссертатсия таҳти роҳбарии олимони ватанӣ ва хориҷӣ (ё берунӣ - аз муассисаҳои дигари таълимӣ ё илмӣ дохили кишвар), ки дорои дараҷаи илмӣ (доктори илм, номзади илм ва доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисос) буда, дар соҳаи таҳқиқоти илмӣ докторант аз рӯи ихтисос мутахассис мебошанд, иҷро карда мешавад. Сарбории илмию педагогӣ барои роҳбарӣ намудан ба докторант аз рӯи ихтисос дар ҳаҷми на камтар аз 100 соат ҳар сол муқаррар карда мешавад. Ба докторони илм роҳбарӣ ба ду докторант аз рӯи ихтисос (дар сарбории фардӣ) ва ба се докторант (берун аз сарборӣ), ба номзади илм, доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисос - ба як докторант (дар сарбории фардӣ) ва ду докторант (берун аз сарборӣ) дар як сол иҷозат дода мешавад.

49. Дараҷаи касбии роҳбарони илмӣ, аъзои комиссияи машваратӣ дар соҳаи илм ва объекти таҳқиқоти илмӣ докторант аз рӯи ихтисос бо ду ва зиёда интишорот дар нашрияҳои илмӣ хориҷӣ ва ватанӣ, инчунин бо суханрониҳо дар анҷуманҳои илмӣ бонуфуз дар 5 соли охир бояд тасдиқ карда шавад.

50. Муассисаҳои таълимӣ ё илмӣ, ки барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисосро амалӣ месозанд, мустақилона нақшаҳои таълимӣ (корӣ ва фардӣ), барномаҳои фанҳои таълимӣ, таҷрибаомӯзӣ ва барномаҳои корҳои илмию таҳқиқотиро таҳия намуда, онҳоро Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад. Барномаҳои фанҳои таълимӣ дар асоси стандарти ихтисосҳои илмӣ таҳия карда мешаванд.

51. Нақшаи таълимии инфиродӣ ва мавзӯи диссертатсия дар муҳлати на зиёда аз 3 моҳи баъд аз дохилшавии докторант ба докторантура аз рӯи ихтисос аз тарафи мақоми олии муассисаи таълимӣ ва илмӣ (Шӯрои олимони ҷумҳурии техника), ки барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисосро амалӣ менамояд, барои тамоми давраи таҳлили таълимгиранда дар докторантура аз рӯи ихтисос тасдиқ карда мешавад.

52. Таъминоти таълимию методӣ ва иттилоотии чараёни таълим бояд азҳудкунии сифатноки барномаи докторантура аз рӯи ихтисосро барои докторант аз рӯи ихтисос кафолат диҳад. Амалӣ намудани барномаи таълимӣ бояд дастрасии озодона ба захираҳои иттилоотии ҷаҳонӣ, фонди китобхонаҳо, технологияҳои компютерӣ, дастурҳои методӣ ва коркардҳо аз рӯи фанҳои таълимдодашаванда ва намуди дарсҳо, аз ҷумла иҷрои диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисосро таъмин намояд.

53. Муассисаҳои таълимӣ ё илмӣ, ки барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисосро амалӣ мекунад, бояд заминаи моддию техникӣ (фонди аудиторӣ, синфҳои компютерӣ, озмоишгоҳҳо) дошта бошанд, ки барномаи таълимӣ пешбинӣ менамояд. Муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва илмӣ бояд имконият фароҳам оваранд, ки натиҷаҳои таҳқиқот нашр карда шаванд.

54. Бо мақсади ташаккул додани малакаҳои амалии илмӣ, фаъолияти касбӣ дар соҳаи мушаххаси илм докторант аз рӯи ихтисос аз таҷрибаомӯзӣ мегузарад, ки мувофиқи нақшаи инфиродӣ дар муҳлате, ки нақшаи таълимӣ муқаррар кардааст, амалӣ карда мешавад.

55. Қисми илмию таҳқиқотии барномаи таълимӣ бояд:

- ба масъалаи асосии таҳассуси илмӣ, ки аз рӯи он диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисос дифоъ мешавад, мувофиқат намояд;

- дар доираи маблағгузории таҳқиқоти бунёдӣ, амалӣ ва дигар лоиҳаҳои бучетии давлатӣ ва шартномаҳои хоҷагӣ иҷро карда шавад;

- мубрам, дорои навоари илмӣ ва аҳамияти амалӣ бошад;

- бо комёбиҳои назариявӣ, методӣ ва технологияи муосири илм ва амалияи ватанӣ

ва хоричӣ асоснок карда шавад;

- методикаи муосири таҳқиқоти илмӣ истифода карда шавад;

- ба методҳои муосири коркард ва тафсири маълумот бо истифодаи технологияи компютерӣ асоснок карда шавад;

- фаслҳои назариявӣ, методӣ ва амалӣ дошта бошад, ки бо барномаҳои илмии дар диссертатсия дифоъшаванда мувофиқат намоянд.

56. Натиҷаи корҳои илмию таҳқиқотӣ дар охири ҳар як даври академӣ аз ҷониби докторант аз рӯи ихтисос дар шакли ҳисоботи мухтасар таҳия карда мешавад. Натиҷаи ниҳоии кори илмию таҳқиқотии докторант аз рӯи ихтисос диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисос мебошад.

8. ТАЛАБОТ БА САТҲИ ТАЙЁР КАРДАН ВА ТАВСИФИ ТАҲАССУСИИ ХАТМКУНАНДАИ ДОКТОРАНТУРА АЗ РҶИИ ИХТИСОС

57. Хатмкунандаи докторантура аз рӯи ихтисос бояд:

- дорои донишҳои бунёдии назариявӣ бошад;

- дорои малакаи истифодаи методҳои муосири озмоишӣ бошад;

- имконияти кор бо технологияи муосири иттилоотӣ, аз ҷумла усули таҳлил, коркард ва нигоҳдории ахбори илмиро дошта бошад;

- масоили илмӣ ва амалии муосирро муайян ва ҳал карда тавонад;

- фаъолияти илмию таҳқиқотӣ ва инноватсиониро аз рӯи ихтисоси илмии интихобкарда ташкил ва амалӣ намояд;

- донандаи забони хоричӣ дар сатҳи барои ихтисосаш кофӣ бошад.

58. Барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисос барои ихтисосҳои мушаххас бояд талаботро ба нуктаҳои зерин инъикос намоянд:

- маълумотнокии умумӣ;

- салоҳияти иҷтимоию шахсӣ;

- салоҳияти иқтисодӣ ва ташкилию идоракунӣ;

- салоҳияти касбӣ;

- салоҳияти махсус;

- омода будан ба иваз шудани нақшҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ, касбӣ, серхаракатии ҷуғрофӣ ва иҷтимоӣ дар шароити ба вучуд омадани дигаргуниҳо ва номуайяниҳо;

- маълумотнокӣ аз рӯи бахшҳои асосии фанҳо ва фанҳои алоҳидаи таълимӣ.

9. АТТЕСТАТСИЯИ ДАВЛАТИИ ЧАМЪБАСТӢ

59. Аттестатсияи чамъбастии докторант аз рӯи ихтисос дар муҳлати пешбининамудаи ҷадвали академӣ ва нақшаи таълимии ихтисосҳо дар шакли имтиҳони маҷмӯӣ ва дифои диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисос гузаронида мешавад.

60. Аттестатсияи таҳассусӣ на дертар аз 1,5 сол аз лаҳзаи қабул шудан ба докторантура аз рӯи ихтисос бо мақсади муайян кардани имконияти давом додани таҳсил ва навиштани диссертатсия гузаронида мешавад.

61. Докторант аз рӯи ихтисос, ки талаботи аттестатсияро иҷро накардааст, ҳуқуқ дорад, аттестатсияро такроран гузарад. Дар ин маврид докторант аз рӯи ихтисос вазифадор аст, ки маблағи таҳсилро пардохт намояд.

62. Аттестатсияи таҳассусиро барои ҳар як барномаи таълимии докторантура аз рӯи ихтисос комиссия мегузаронад, ки аз тарафи роҳбари муассисаи таълимӣ ё илмӣ тасдиқ карда мешавад. Ба ҳайати комиссия на камтар аз ду нафар мутахассис аз рӯи ихтисоси докторант аз рӯи ихтисос шомил мешаванд.

63. Ба имтиҳони маҷмӯӣ (комплексӣ) оид ба ихтисос аз фанҳои заминавӣ ва касбӣ танҳо фанҳои ҳатмии барномаи таълимии докторантура аз рӯи ихтисос дохил карда мешаванд.

64. Имтиҳони маҷмӯӣ дар чунин шаклҳо гузаронида мешавад: имтиҳони шифоҳӣ, кори хаттӣ, тест дар ҳаҷми барномаҳои таълимии фанҳо.

65. Имтиҳони маҷмӯӣ на дертар аз 3 моҳ то дифои диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисос гузаронида мешавад.

66. Натиҷаҳои имтиҳони маҷмӯӣ бо протокол ба танзим дароварда мешавад, ки барои ҳар як докторант аз рӯи ихтисос алоҳида тартиб дода мешавад. Агар имтиҳони маҷмӯӣ ба таври тестӣ гузаронида шавад, натиҷа дар шакли варақаи умумии имтиҳонӣ ва протоколи инфиродӣ барои ҳар як докторант аз рӯи ихтисос алоҳида ба қайд гирифта мешавад.

67. Диссертатсияи доктории аз рӯи ихтисос тибқи тамоми талабот ба анҷом расонидашуда ба комиссияи таҳқиқӣ барои додани хулосаи дахлдор пешниҳод карда мешавад. Якҷоя бо диссертатсия ба комиссияи таҳқиқӣ инчунин ҳуҷҷатҳои дахлдор мувофиқи талаботи Қоидаҳои аттестатсияи ҷамъбастиҳои давлатии докторантура аз рӯи ихтисос, ки аз тарафи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад, пешниҳод мегардад.

68. Ба ҳайати комиссияи таҳқиқӣ раиси мустақил, ки ихтисосманди самт ва таҳассуси таҳқиқоти илмӣ мебошад ва се нафар коршиносҳои мустақил аз рӯи ихтисоси докторант аз рӯи ихтисос шомил мешаванд. Ҳайати комиссияи таҳқиқӣ аз тарафи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

69. Комиссияи таҳқиқӣ дар шакли муқарраршуда бо яке аз қарорҳои зерин хулосаи хаттии асосноккардашударо мебарорад:

- диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисос барои дифои расмӣ тавсия дода шавад;
- диссертатсияи докторӣ аз рӯи ихтисос баъди бартараф намудани камбудихо дар муҳлати муқарраркардашуда ба дифои расмӣ тавсия карда шавад;
- диссертатсия барои дифоъ тавсия карда нашавад.

70. Тартиби дифои диссертатсияҳои докторӣ аз рӯи ихтисос ва фаъолияти шӯроҳои диссертатсионӣ тибқи Низомномаи намунавӣ оид ба шӯроҳои диссертатсионӣ муайян карда мешавад.

10. ҲУҚУҚ ВА УҲДАДОРИҲОИ ДОКТОРАНТ АЗ РҶИИ ИХТИСОС

71. Докторант дар докторантура аз рӯи ихтисос дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти илмӣ ва сиёсати давлатӣ оид ба илму техника», инчунин санадҳои меъёрии ҳуқуқии аз тарафи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқшуда, оинномаи муассисаи таълимӣ ё илмӣ ва дигар санадҳои дахлдори меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои ҳуқуқ ва вазифаҳо мебошад.

72. Докторант аз рӯи ихтисос уҳдадор аст, саривақт ва босифат тамоми намудҳои корхоро, ки барномаи таълимии докторантура аз рӯи ихтисос пешбинӣ намудааст, иҷро намояд ва диссертатсияи доктории аз рӯи ихтисос ба итмомрасонидашударо пешниҳод кунад.

73. Ҳангоми пайдо шудани муҳолифатҳо байни докторант аз рӯи ихтисос ва мушовири илмӣ докторант аз рӯи ихтисос ҳуқуқ дорад ба комиссияи мусолиҳавӣ барои ҳал намудани масъалаҳои бахсталаб мурочиат намояд. Дар ҳолати зарурӣ мақоми олии муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва илмӣ - Шӯрои олимон (техникӣ) метавонад дар бораи озод кардани мушовири илмӣ аз роҳбарӣ ва таъин намудани мушовири нав ба докторант аз рӯи ихтисос қарор қабул намояд.

74. Докторант аз докторантура аз рӯи ихтисос бо сабабҳои зерин хориҷ карда мешавад:

- бо хоҳиши худ;

- аз рӯйи вазъи саломатӣ;
- барои иҷро накардани нақшаи инфиродӣ;
- барои вайрон кардани оиннома ва тартиботи дохилии муассиса;
- барои иҷро накардани шартҳои шартнома ҳангоми таҳсили пулакӣ;
- ҳангоми содир намудани ҷиноят тибқи ҳукми судӣ.

75. Барои шахсоне, ки аз докторантура аз рӯйи ихтисос хориҷ карда шудаанд, маълумотномаи академӣ бо нишон додани кредитҳои азхуднамуда дода мешавад.

76. Докторантура аз рӯйи ихтисос тибқи тартибе, ки Низомномаи мазкур муқаррар намудааст, мушобех бо аспирантура ва докторантураи анъанавӣ фаъолият менамояд.

77. Дипломи дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос бо қарори шӯроҳои диссертатсионии муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва муассисаҳои илмии ҷумҳурӣ баъди тасдиқ дар Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба докторант аз рӯйи ихтисос бевосита аз ҷониби шӯроҳои диссертатсионӣ супурда мешавад.

78. Тамоми масъалаҳои баҳсталаб, ки дар раванди тайёр намудани доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос ба миён меоянд, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳал карда мешаванд.

ТАСНИФОТИ НАМУНАВИИ САМТ ВА ИХТИСОСҲОИ ДОКТОРАНТУРА АЗ РҶЙИ ИХТИСОС

1. Таснифоти намунавии самт ва ихтисосҳои докторантура аз рӯйи ихтисос (минбаъд – Таснифот) рамзҳои ихтисосҳои доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисосро, ки аз рӯйи самти умумии муассисаҳои таълимию илмӣ танзим ва аз рӯйи ихтисосҳо мурағтаб шудаанд, муқаррар мекунад.

2. Таснифот қисми таркибии низоми ягонаи тасниф ва рамзгузори маълумоти техникӣ-иқтисодӣ ва иҷтимоӣ мебошад.

3. Таснифот барои мақсадҳои зерин таҳия шудааст:

- ташкили низоми таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ аз рӯйи таснифе, ки тамоми намуд ва соҳаҳои фаъолиятро фаро гирифта, ба тамоми ҷомеа ва ба ҳар як шахрванд дастрас аст;

- ташкили заминаи меъёрии ҳуқуқӣ барои таҳияи стандартҳои давлатии таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ барои ҳар як ихтисос;

- мусоидат ба болобарии сифат ва рушди таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар асоси дастовардҳои илм, техника, фарҳанг ва дар мувофиқат бо талаботи бозори меҳнат ва аҳоли;

- ташкили шароит барои ташаккули фазои таҳсилоти байнидавлатӣ;

- мусоидат ба коркард ва амалсозии технологияҳои ягонаи таҳсилотӣ бо дарназардошти гуногунии мантиқан асосноки ихтисосҳо;

- ташкили шароит барои ҳисоб кардани талаботи ҳамаи соҳаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоии ҷумҳурӣ ба мутахассисони дорой таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва ташаккули супориши асосноки давлатӣ барои тайёр кардани онҳо;

- таъмини ҳисоботи омӯрӣ ва таҳлилий дар соҳаи таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар робита бо талабот ва пешниҳод дар бозори меҳнат дар мувофиқат бо номгуӣ мансабҳои роҳбарикунанда, мутахассисон ва хизматчиёни дигар.

4. Ҳадафи Таснифот ихтисосҳое мебошанд, ки аз рӯйи онҳо мутахассисон дар муассисаҳои таълимию илмӣ, ки таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ медиҳанд, новобаста аз шакли моликият ва тобеияти идоравияшон, тайёр карда мешаванд.

5. Таснифот дар низомҳои автоматикунонидашудаи идора барои иҷрои вазифаҳои зерин истифода бурда мешавад:

- муқаррар намудани номгуӣ муносиби ихтисосҳое, ки аз рӯйи зинаи таҳсилот бо ҳам алоқамандӣ доранд;

- ягонасозӣ (унификатсия)-и ихтисосҳо;

- таъмини мувофиқати низоми тайёр кардани мутахассисони дорой таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ бо талабот ва пешниҳод дар бозори меҳнат.

6. Ихтисосҳои таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дар Таснифот дар гурӯҳҳо муттаҳид карда шуда, тибқи таҷрибаи ҷаҳонӣ бо рамзҳои рақамии ҳашталоматӣ нишон дода шудаанд.

7. Аломати якум ва дууми рамз, ки ифодаи ҳарфӣ ва рақамӣ доранд, зинаи таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро ифода мекунад (6D – докторантура аз рӯйи ихтисос).

8. Аломати сеюм ва чоруми рамз гурӯҳи ихтисосҳои таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимиро ифода карда, соҳаи илмро нишон медиҳанд (01 – Таҳсилот; 02 - Илмҳои гуманитарӣ ва ғ.).

9. Аломати панҷум ва шашуми рамз ихтисосҳои таҳсилоти касбии баъд аз

муассисаи олии таълимӣ ва аломати ҳафтум ва ҳаштум барномаи таълимии ин ихтисосҳоро ифода мекунанд.

10. Мисол, барои муҳтавои рамзи ихтисос: 6D0201(00), ки дар ин ҷо 6D – зинаи таҳсилот (докторантура аз рӯи ихтисос), 02 – соҳаи илм (илмҳои гуманитарӣ), 01 – рақами тартибии ихтисос аст ва (00) иловатан аз ҷониби муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва муассисаҳои илмӣ, ки дар зинаи таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ фаъолият доранд, дар мувофиқа бо мақомоти дахлдори идораи соҳаи маориф ва илм барои ифодаи барномаи таълимии докторант аз рӯи ихтисос ворид карда мешавад (масалан, 6D0201(01) - Фалсафа (барнома – Ҳастишиносӣ ва назарияи маърифат) ё 6D0201(02) - Фалсафа (барнома – Таърихи фалсафа) ва ғайра.

11. Барномаҳои таълимии докторантура аз рӯи ихтисос дар доираи ҳар як ихтисос дар асоси нақшаи инфиродии таълимӣ дар мувофиқат бо мавзӯи диссертатсияи илмӣ ташаккул дода мешаванд.

12. Ихтисос ин таҳассус ё самти тайёрии касбии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисос буда, дараҷаи академии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисос дар ҳамин ихтисос ё соҳаи илм дода мешавад.

13. Рамз тибқи ТСБТ (ТСБТ - Таснифоти стандартии байналмилалӣ таҳсилот, ки аз ҷониби ЮНЕСКО дар соли 2011 қабул гардидааст; бо забони англисӣ: ISCED - International Standard Classification of Education; бо забони русӣ: МСКО - Международная стандартная классификация образования) дар асоси талаботи байналмилалӣ ба ихтисосҳои докторантура аз рӯи ихтисос гузошта мешавад.

Рамз тибқи ТСБТ	Рамзи ихтисос	Номгӯи ихтисос
1. Таҳсилот		
6D	6D010100	Таълим ва тарбияи томактабӣ
6D	6D010200	Педагогика ва методикаи таълими ибтидоӣ
6D	6D010300	Педагогика ва психология
6D	6D010400	Тайёрии ибтидоии ҳарбӣ
6D	6D010500	Нуксоншиносӣ (Дефектология)
6D	6D010600	Таълими мусиқӣ
6D	6D010700	Санъати тасвирӣ ва нақшакашӣ
6D	6D010800	Тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш
6D	6D010900	Математика
6D	6D011000	Физика
6D	6D011100	Информатика
6D	6D011200	Химия
6D	6D011300	Биология
6D	6D011400	Таърих
6D	6D011500	Асосҳои ҳуқуқ ва иқтисодиёт
6D	6D011600	География
6D	6D011700	Забон ва адабиёти тоҷик
6D	6D011800	Забон ва адабиёти рус
6D	6D011900	Забони хориҷӣ: ду забони хориҷӣ
6D	6D012000	Таълими касбӣ (аз рӯи соҳаҳо)
6D	6D012100	Забон ва адабиёти тоҷик дар мактабҳои забони таҳсилоташон ғайриточикӣ
6D	6D012200	Забон ва адабиёти рус дар мактабҳои забони таҳсилоташон ғайрирусӣ

6D	6D012300	Педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ
6D	6D012400	Арзёбии педагогӣ
2. Илмҳои гуманитарӣ		
6D	6D020100	Фалсафа
6D	6D020200	Муносибатҳои байналмилалӣ
6D	6D020300	Таърих
6D	6D020400	Фарҳангшиносӣ
6D	6D020500	Филология
6D	6D020600	Диншиносӣ
6D	6D020700	Кори тарҷумонӣ
6D	6D020800	Бостоншиносӣ ва мардумшиносӣ
6D	6D020900	Шарқшиносӣ
6D	6D021000	Филологияи хориҷӣ
6D	6D021100*	
6D	6D021200*	
6D	6D021300	Забоншиносӣ
6D	6D021400	Адабиётшиносӣ
6D	6D021500	Исломшиносӣ
3. Ҳуқуқ		
6D	6D030100	Ҳуқуқшиносӣ
6D	6D030200	Ҳуқуқи байналмилалӣ
6D	6D030300	Фаъолияти ҳифзи ҳуқуқ
6D	6D030400	Кори гумрукӣ
4. Санъат		
6D	6D040100	Муסיқшиносӣ
6D	6D040200	Иҷрокунандагии сози
6D	6D040300	Санъати вокалӣ
6D	6D040400	Санъати муסיқии анъанавӣ
6D	6D040500	Дирижёрӣ
6D	6D040600	Коргардонӣ
6D	6D040700	Санъати актёрӣ
6D	6D040800	Санъати эстрадӣ
6D	6D040900	Хореография
6D	6D041000	Сенография
6D	6D041100	Композитсия
6D	6D041200	Санъати наворбардорӣ
6D	6D041300	Рассомӣ
6D	6D041400	Графика
6D	6D041500	Санъати ҳайкалтарошӣ
6D	6D041600	Санъатшиносӣ
6D	6D041700	Санъати декоративӣ
6D	6D041800*	-
6D	6D041900	Кори осорхона ва ҳифзи ёдгориҳо
6D	6D042000	Меъморӣ
6D	6D042100	Тарроҳӣ (Дизайн)
6D	6D042200	Кори ноширӣ
6D	6D042300	Арт-менеджмент
5. Илмҳои иҷтимоӣ, иқтисодиёт ва соҳибкорӣ		
6D	6D050100	Сотсиология
6D	6D050200	Сиёсатшиносӣ
6D	6D050300	Психология
6D	6D050400	Рӯзноманигорӣ

6D	6D050500	Минтақашиносӣ
6D	6D050600	Иқтисодиёт
6D	6D050700	Менеҷмент
6D	6D050800	Баҳисобгирӣ ва аудит
6D	6D050900	Молия
6D	6D051000	Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ
6D	6D051100	Маркетинг
6D	6D051200	Омор
6D	6D051300	Иқтисодиёти ҷаҳонӣ
6D	6D051400	Робита бо ҷомеа
6D	6D051500	Бойгонишиносӣ, ҳуҷҷатгузорӣ ва таъминоти ҳуҷҷатнигорӣ
6D	6D051600	Рӯзноманигории байналмилалӣ
6D	6D051700	Менеҷменти инноватсионӣ
6D	6D051800	Идоракунии лоихаҳо
6D	6D051900	Ташкил ва бамеъёргии меҳнат
6D	6D052000	Бизнес-маъмуриятчигӣ
6. Илмҳои табиӣ		
6D	6D060100	Математика
6D	6D060200	Информатика
6D	6D060300	Механика
6D	6D060400	Физика
6D	6D060500	Физикаи ядро
6D	6D060600	Химия
6D	6D060700	Биология
6D	6D060800	Экология
6D	6D060900	География
6D	6D061000	Гидрология
6D	6D061100	Астрономия
6D	6D061200	Метеорология
6D	6D061300	Геоботаника
7. Илмҳои техникаӣ ва технология		
6D	6D070100	Биотехнология (аз рӯи соҳаҳо ва татбиқ)
6D	6D070200	Автоматикунӣ ва идоракунии
6D	6D070300	Низоми иттилоотӣ (аз рӯи соҳаҳо)
6D	6D070400	Техникаи ҳисоббарор ва таъминоти барномавӣ
6D	6D070500	Моделсозии математикӣ ва компютерӣ
6D	6D070600	Геология ва ҷустуҷӯи конҳои канданиҳои фойданок
6D	6D070700	Кӯҳкорӣ
6D	6D070800	Қорҳои нафту газ
6D	6D070900	Металлургия
6D	6D071000	Масолеҳшиносӣ ва технологияи масолеҳи навин
6D	6D071100	Геодезия
6D	6D071200	Мошинсозӣ
6D	6D071300	Нақлиёт, техникаи нақлиётӣ ва технологияҳо
6D	6D071400	Техникаи авиатсионӣ ва технологияҳо
6D	6D071500	Техникаи баҳрӣ ва технологияҳо
6D	6D071600	Асбобсозӣ
6D	6D071700	Энергетикаи ҳароратӣ
6D	6D071800	Энергетикаи электрикӣ
6D	6D071900	Радиотехника, электроника ва телекоммуникатсия
6D	6D072000	Технологияи химиявӣ моддаҳои ғайриорганикӣ

6D	6D072100	Технологияи химиявии моддаҳои органикӣ
6D	6D072200	Полиграфия
6D	6D072300	Физикаи техникӣ
6D	6D072400	Мошинҳои технологӣ ва таҷҳизотҳо (аз рӯйи соҳаҳо)
6D	6D072500	Технологияи коркарди чӯб ва маҳсулоти чӯбин (аз рӯйи соҳаи татбиқ)
6D	6D072600	Технология ва лоиҳакашии маҳсулоти саноати сабук (аз рӯйи соҳаи татбиқ)
6D	6D072700	Технологияи маҳсулоти озуқа (аз рӯйи соҳаи татбиқ)
6D	6D072800	Технологияи истеҳсолоти коркарди дубора (аз рӯйи соҳаҳо)
6D	6D072900	Сохтмон
6D	6D073000	Истеҳсоли масолах, маснуот ва конструкцияҳои сохтмонӣ
6D	6D073100	Бехатарии фаъолияти инсон ва ҳифзи муҳити зист
6D	6D073200	Стандартиқунонӣ ва сертификатсия
6D	6D073300	Технология ва лоиҳакашии маҳсулоти нассочӣ
6D	6D073400	Технологияи химиявии моддаҳои тарканда ва маҳсулоти пиротехникӣ
6D	6D073500	Бехатарии озуқаворӣ
6D	6D073600	Бехатарии мол ва маҳсулоти ғайриозуқаворӣ
6D	6D073700	Ғанигардонии канданиҳои фойданок
6D	6D073800	Технологияи коркарди масолахҳо таҳти фишор
6D	6D073900	Химияи нафт
6D	6D074000	Наномасолахҳо ва нанотехнологияҳо (аз рӯйи соҳаи татбиқ)
6D	6D074100	Харитасозӣ
6D	6D074200	Киштиронӣ
6D	6D074300	Истифодабарии техникии киштиҳои ҳавой ва муҳаррикҳо
6D	6D074400	Сотҳмони гидротехникӣ ва иншоот
6D	6D074500	Сохтмони нақлиётӣ
6D	6D074600	Техника ва технологияи кайҳонӣ
6D	6D074700	Усулҳои геофизикии ҷустуҷӯ ва таҳқиқи конҳои канданиҳои фойданок
6D	6D 074800	Технологияи истеҳсолоти фарматсевтӣ
6D	6D 074900	Кори маркшейдерӣ
6D	6D 075000	Метрология
6D	6D 075100	Информатика, техникаи ҳисоббарор ва идоракунӣ
6D	6D075200	Низом ва шабакаҳои муҳандисӣ
6D	6D075300	Технологияи химиявии масолахҳои душворғудози ғайрифилизӣ ва силикатӣ
6D	6D075400	Истеҳсоли дастгоҳҳои кайҳонӣ
6D	6D075500	Гидрогеология ва геологияи муҳандисӣ
8. Илмҳои кишоварзӣ		
6D	6D080100	Кишоварзӣ (Агрономӣ)
6D	6D080200	Технологияи истеҳсоли маҳсулоти чорводорӣ
6D	6D080300	Шикоршиносӣ ва ваҳшипарварӣ
6D	6D080400	Ҳоҷагии моҳипарварӣ ва саноати моҳидорӣ
6D	6D080500	Захираҳои обӣ ва истифодаи он
6D	6D080600	Техникаи аграрӣ ва технология
6D	6D080700	Захираҳои ҷангал ва ҷангалпарварӣ

6D	6D080800	Агрехимия ва хокшиносӣ
6D	6D080900	Меваю сабзавотпарварӣ
6D	6D081000	Беҳдошт, таҷдидсозӣ ва ҳифзи замин
6D	6D081100	Дифои наботот ва карантини растаниҳо
6D	6D081200	Энергиятаъминкунии хоҷагии қишлоқ
9. Хизматрасонӣ		
6D	6D090100	<i>Ташкили ҳамлу нақл, ҳаракат ва истифодабарии нақлиёт</i>
6D	6D090200	<i>Сайёҳӣ</i>
6D	6D090300	<i>Заминсозӣ</i>
6D	6D090400	<i>Хизмати иҷтимоӣ-фарҳангӣ</i>
6D	6D090500	<i>Фаъолияти иҷтимоӣ</i>
6D	6D090600	<i>Фаъолияти фарҳангӣ-фарогатӣ</i>
6D	6D090700	<i>Кадастр</i>
6D	6D090800	<i>Баҳодиҳӣ</i>
6D	6D090900	Логистика (аз рӯи соҳаҳо)
6D	6D091000	Кори китобдорӣ
6D	6D091100	Геоэкология ва идоракунии истифодабарии табиат
6D	6D091200	Фаъолияти тарабхона ва бизнеси меҳмонхона
10. Кори ҳарбӣ ва амният		
6D	6D100100	Беҳатарӣ аз сӯхтор
6D	6D100200	Низоми иттилоотии амниятӣ
<i>Ихтисосҳои самти «Техника ва технологияи ҳарбӣ» дар асоси талаботи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ихтисосҳои муассисаҳои таълимию илмии ҳарбӣ таҳия карда мешавад.</i>		
11. Тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоӣ (тиб)		
6D	6D110100	Тиб
6D	6D110200	Нигаҳдории тандурустии ҷамъиятӣ
6D	6D110300	Кори ҳамширагӣ
6D	6D110400	Фарматсия
12. Байторӣ		
6D	6D120100	Тибби байторӣ
6D	6D120200	Беҳдошти байторӣ

Эзоҳ: бо аломати * рамзҳои захиравӣ барои ихтисосҳои минбаъд таъсисёбанда ишора шудаанд.